

**НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.**

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Св. Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИЦИ:

Сергије Шакрак Нинић и Сава Петровић.

У Новом Саду 15. августа 1893.

ЈЕ ЛИ НАШЕМ СВЕШТЕНСТВУ ПОТРЕБНО УДРУЖЕЊЕ?

(Свршетак)

Скуп снага и способности извршује дела, која су свештенству, баш нашем, у задатку. Дух, који везује стотине душа, срдаца и умова, тај одушевљава за таква дела, тај подржава у раду и снажи енергију воље.

Може појединац бити реван, а прилично и вешт у позиву свештеничком. И има их доста — и свала им! Али, осим онога, што треба да појединац учини и изврши у своме делокругу, има задатака, које извршити може и има само целокупно свештенство, као целина, као сталек. Има појава у цркви и народу, за које се старати мора целокупно свештенство; има потреба, које мора и може задовољити само — цело свештенство, својом удруженом, скупљеном и прибраном снагом. Н.п. Назаренство је таква појава; катихетичка настава је таква потреба, осим осталих.

Шта је рађено и урађено против Назаренства код нас? Ништа, ама ништа, осим две три проповеди и расправица неке вредне браће свештеника. Тек смо почели, да испитујемо где их и колико их имамо на своме организму. Па и то како иде!

Болест се шири, узима маха, прети разним последицама, а ми само уздињемо, плашимо је се, ал' се не крећемо и не спремамо, да јој наоружани изађемо на мејдан. Оставили смо појединце, да се боре са том болешћу сваки у својој кући, па како њему и кући било. Место да смо сви потегли, да се зло сузбије.

Да, Назаренство је појава, која се не тиче само онога свештеника, у чијој је парохији. Она се тиче целе цркве, јер прети њој целој; тиче се дакле и целога свештенства. А на који ће на-

можда приличан, брзи свештеника, који хтедохе и хоће да ради више, него што им то налаже "строга дужност"; који хоће да ради бар у оквиру те дужности, али им се на сваком пољу раднога поља препречи по која сметња и тешкоћа, или преј којом се зареке или макаркасти духом, или саби снагом? Па, или безвинују преј тим тешкоћама или их обилазе, те оставају на сваким кораку парол на њиви дужности својих и свога задатка.

Будимо искрени. Колико је нас и колико пута осетили, е смо слаби, да извршимо по коју тешку дужност и даго, у животу учитељско-наставничком или у животу јавном; на крај свију најтежих изазва и добре воље, разабјага нам се често та воља о каменс, које је тако на гугло иницијено на пољу свештеничког нам рада и живота.

Колико је нас, а колико пута, застајало у раду и животу преј разним тешкоћама и невољницама, и питао се: на зар није помоћи, дужности, потстицаја, охрабрена? зар остављен сам себи у гумњи, у невољци, у невољи, у очајању? ...

Колико смо се пута запитали: је ли овако добро, како радимо; би ли се могло боље? Отавога не мајемо добити од кога. Јер сваки за себе живимо, сваки по својој глави радимо; на шта коме Бог и ерца даје. Разабјени смо у атом; један за другог немамо ни ерца, ни се знамо.

Подејина је света тога, да међу нама нема солидарности, узамине, споразума, ни ти заједничке, особитне брине о општим појавама и потребама, те за то индивидуални рад подејинана бива без успеха, тјасе вапнијувер, а у опште већином бива све од брде, од ока, — на пуф... Може ли се то стање изменити, било нартикуларним протопрејитерским зборовима или изопираним радом подејинана? Не може.

То се може, по нашем уверењу, прво *шпирителном челокићном свештенством*, како га прејлаже у главном прејожењу "нарти правила".

Удружењем познаћемо се какви смо, каквом свачом располажемо. Познаћемо све појаве и потребе на свима странама наше цркве и народа. Заједничким умљем и искривством потражићемо лека нездравим појавама и начине за помириве постојећих потреба. Удружењем ћемо се постипати настрадају; кренићемо се и јати, допунјавати и оснопојавати међусобоно. Удру-

нин свештенство заједнички порадити на лечењу тога зла? Зар еминшљајући лек један у Бечују, други у Сентоману, трећи у Вемуну? Смигивни неки и напшавши га зар у којем месту? То зар устук Назаренству! Не, не! Такава појава, као што је Назаренство, открана се и гузбија укупином вољом и запаљеним одушевљеним изокрупиот свештенства, еретивима и начинима која пронађу за најбоље више очну и умова, а која еретива дружлага буде укунна снага свештенства. Подејина у борби е таквом појавом, сам по себи, може показати само добру вољу.

Тако исто је и са потребом, која нам се указује у катихетичкој настави. Зар ову да реорганизује један човек, реорганизује правично и успешно? Не, динте прет, који је међу нама тај. А хоће ли моћи то учинити удружено свештенство? Хоће увек у оној мери, у којој је оно способно за то. А ми хоћемо да верујемо, е је тако способно, да би могло реорганизовати катихетичку наставу, у много напреднијем правцу, са много већим успехом, него што га данашња настава показује.

Старање о појавама, као што је Назаренство, и потребама, као што је катихетичка настава, у дужности је и Ближкогата и духовних власти. Али тражити све од ових, на и оно што не могу учинити, и за то запштати разне појаве и недовољности потребе, које нитерсе цркве и наивоја захтева, — не може бити никада патријотички, не може се ничим оправдати. Или, зар се може тврдити, да свештенство није позвано ни дужно у оној мери старати се о тим појавама и потребама у цркви, у којој би то хтего прејожењено удружење, за то само, јер је то старање у дужности и духовних власти? То значи обманљивати друге и утишавати своју свест.

Дужне су радити духовне власти, али је дужно радити свачом и свештенство. А та снага се екупља само у удружењу.

Свештенство се може и данас поносити са неким равненим подејиницима. Ни успех њиховогла ради не узек изостајао. Али, как уноредимо тај успех са оним, који нам треба и са постојећим стањем, онда се види, како је поетинјати успех маген.

Па как би запитали и те подејине раденике, шта мисле о своме раду, морали би признати, да је он недовољан, да помириве потребе, које постоје у цркви и народу. Јер брзи раденика је маген, а уз то остављен сам себи. А где је онај,

жељем бићемо један другом на невољи; бићемо: сви за једног, један за све“.

А то смо све дужни и рад' цркве и рад' народа, а и ради себе самих да учинимо. Можемо ли то учинити без предложеног удружења на други који начин боље, ми ћемо бити први, који ћемо на то пристати. Ми тај начин не чуемо до сад, за то смо за оштите удружење.

А у главним потезима и у овом чланку показасмо, да смо за такво удружење за то, јер га захтева интерес општи и интерес појединих свештеника, с погледом на извршавање задатка, који је постављен свештенству целом и појединим свештеницима.

Још ћемо посебно истаћи један разлог, који нас учвршћује у уверењу о потреби општег нам удружења.

У предложеном „нацрту правила“ ставља се удружењу у задатак, да и материјално непомаже извесне свештенике. То је управо према девизи: „један за све, сви за једног“.

То је врло важна тачка у задатку удружења. Она се и није могла обићи! Као у сваком, тако и у нашем свештеничком сталежу, могу појединце, и са њиховим породицама, да задесе

разне неудаће и невоље, које се, без миле братске помоћи, са сузама и горким патњама поднашају, а често им се на најгрозније начине подлеже.

Ко се до данас постарао за брицање тих суза, за олакшање тих патња служитеља божјег олтара и учитеља народних? Нити црква, нити народ, осим мало њих племенитих срдаца, а у неколико свештенство само. Но то није ни у најмању руку довољно. Постарајмо се и сами опет. Учинимо то, да нас суза патње братске не сажече, да нас невоља братска не прокуне, у небратском саучешћу.

Саучешћа довољног није било до сад, јер су нашом несолитарношћу и раскомаданошћу, нашим индиферентизмом према судби братској, били раскидани и осећаји љубави братске једног за другог.

Предлог за удружење хоће да нас скупи и у братску заједницу; хоће да нам скупи и осећаје братске у једно велико срце нашег удружења, у којем ће бити и љубави и саучешћа и братске помоћи за свакога, коме та помоћ устребала буде.

Из темнишварске епархије.

—ић.

НЕШТО О ПРОШЛОСТИ ПРАВОСЛАВНИХ ЦРКАВА У ШАЈКАШКОЈ.

Као и многи други Срби и приврженици православне цркве, обрадовао сам се и ја „Првом извештају епархије бачке“ (од Сергија Шакрак-Нинића), што је пре кратког времена угледао света. Мора се у правом смислу речи признати, да је то дело испунило ону празнину у нашој црквеној књижевности, што је до сада постојала. Велика хвала нека је и од мене пречасном г. писцу на труду, који је, уз многе друге велике и важне послове своје при управи епархије бачке, уложио у израду овако красног књижевног дела, а Његовој Светости српском Патријарху на љубави, с којом је ово трудно дело благословио и пригрлио, без које љубави ваљда епархија бачка још неби дошла до свога „Првог извештаја“. Надајмо се и ми, да ће се речи г. писца и остварити, па да ће овај „Први извештај“ имати и своје редовне следбенике, који ће кашње имати

велику важност не само за црквену, него и за општу народну повесницу православног Српства у земљама мађарске круне.

Већ је много лепога речено о овом „Првом извештају епархије бачке“, и г. писац може с поносом погледати на ово своје душевно чедо, које су особито епархиоти радосно примили у свој загрљај. И ја сам се наслађивао при читању овог извештаја, већ због тога, што је и моја колевка љубана у „срцу“ српске прав. митрополије карловачке; нисам га из руку оставио, док га нисам целог проучио.

Није ми намера приказивати тај извештај у свој његовој целини, а небих ни могао то чинити већ из разлога, што ми нису при руди онако обилати подаци, као што су стајали на расположењу преч. г. писцу. Жеља ми је само, да нешто речем о прав. српским црквама, које ме се највише тичу и које ми најближе стоје, а то су оне у Шајкашкој.

У предговору је г. писац истина нагласио, да је предузео, да у овом првом извештају опише само *садашње стање и живот* епархије бачке, а не и историју ове епархије, пак и ја се неких требао прошлости дотичати. Али је ипак и г. писац споменуо и неке историјске одношаје, а ово ми даје право, да и ја с моје стране нешто споменем о прошлости прав. црква у Шајкашкој. Но и у овом специјалном погледу најмање ми је намера критиковати рад преч. г. *Шакрак-Нинића*, који је и сам признао, да веродостојност података, што му при руци беху, никако није несумњива, а да је поједине протопресвитерате само опako описати могао, као што му подаци на расположењу стајаху. Моје примедбе су једино излив жеље, да се приликом *другог* извештаја епархије бачке, ако нужно буде, оно исправи и донуди, што због оскудице бољих података не беше могуће већ у *првом* извештају учинити. Никакав рад човеци није толико усавршен, а да се неби могао и требао поправљати.

Пре но што пођем даље, морам још и то навестити, да ме се овде не тичу и оне случајне пишчеве или штампарске погрешке, што су се увукле у првом извештају и специјално у погледу шајкашких прав. општина, као н. пр. што је број јутара или ланаца земље прав. цркв. општине госпођиначке различно наведен на стр. 250 са 264 ланца, а на стр. 256 са 240 и са 263 ланца;¹ што је на стр. 254 речено, да је храмовна слава у Госпођинци 3., место 2. августа. А и друго што шта не тиче ме се овде, као н. пр. да је г. писац донео на стр. 284—289 лепе табеларне статистичке прегледе о црквама, свештени-

¹ По уговору од 29. јула 1872. год. поклонила је политичка општина црквеној прав. општини за сва времена 254 аустр. ланца земље. Но приликом потоњег катастралног премеравања нашло се на истом земљишту фактично 264 ланца. Нека је узгредно речено, да прав. општина госпођиначка на овом посеу има захвалити у првом реду иницијативи тадашњег свог председника и полит. општинског бележника, а садашњег пароха петровоселског г. Панте пл. *Појовића* и тадашњег полит. општинског кнеза, а садашњег свога председника г. Новака *Локића*.

Где није друкчије речено, односе се датуми на нови — григоријански календар.

цима, парохијама, народу, школама и т. д., а то исто, само у другом виду и код појединих општина, а с тим пак без потребе и нужде књигу проширио; да су узети за подлогу при опису општина у политичном погледу резултати пописа становништва из 1890. год., а при опису у црквено-автономном погледу опет подаци из 1892. год., и с тим несугласност у бројевима створена.² Најпосле ме се овде и то не тиче, што у неким општинама нису николска деца добро дисциплинирана и добро владања, што верни слабо похађају цркву, рачуни општински нису састављани и на ревизију слаби и т. д.; све то је ствар и брига надлежних власти.

Као што сам напоменуо, мене се овде тичу једино српске прав. цркве у Шајкашкој, а и то само у црквено-автономном погледу.

Прибележићу овом приликом нешто, као допуну или као исправак онога, што је у „Првом извештају епархије бачке“ донесено о данашњим црквама. Колико ми је познато, донећу осим тога још нешто и о црквеним зградама, што су у појединим општинама пре постојале. Следићу овде оном истом распореду, којег се држао и г. писац „Првог извештаја епархије бачке“.

І. ОПШТИ ДЕО.

У области бившег шајкашког крајишког батаљона имала је већ у првом периоду батаљонског постојања свака општина или свако село своју зграду црквену. Али су тада биле цркве само у Жабуљу (старом), Чуругу и Каћу од тврдога материјала, т. ј. од цигаља сазидане. (Извештај генерала барона *Женејна* из Темишвара од 11. септ. 1783. год., у регистр. ратног минист. у Бечу, под 23. рубр., бр. 63.)

ІІ. СПЕЦИЈАЛНИ ДЕО.

1. Жабаљ.

Кад се село Жабаљ са свога старог места на десној тиској обали, 1784. год., преселило на своје садашње место и уједно примило име „Josefsdorf“ или „Јосифово

² Ово сам истина само узгредно споменуо, али је стварно за статистичара и новесничара од велике важности.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Село³ буде у старом селу (данас тако званом „Старом Жабљу“), као и све друге зграде порушена и зграда православне цркве жабањске. И данас се види место, где је стајала та црква, што је означено дрвеним крстом. На скоро после насељења данашњег Жабља сазида се овде нова православна црква.⁴ Пошто та црква не одговараше више потребама, јер се број верних у Жабљу прилично умножио био (1783. год. било је 1546, а 1835. год. већ 4013 душа), то се појави потреба за подизање веће богомоље. Год. 1832. одобри дакле дворски ратни савет зидање садашње цркве,⁵ која је 1835. год. и довршена. Тропосоају је месеца маја ове исте године⁶ епископ бачки Ђорђе Хранислав.⁷

У погледу *стана* пароховог, односно протопресвитерског у Жабљу имам приметити, да је та зграда, и то много пре, но што је царским и краљевским рескриптом од 10. августа 1868. год. прописано било, да се паросима има и стан дати, набављена и обдржавана трошком свију 14 општина жабањског протопресвитерата, које су тога ради 1815. год. купице за 5000 фор. кућу и кућиште протине удовице Софије Рајибке.⁸ За време народног покрета 1849. год. изгоре и тај стан, али је после онет још лепше подигнут.

2. Госпођинци.

Прва позната мала црква била је од меканог материјала (ваљда од набоја) и

³ Ово пресељење Жабља описао сам у „Нашем Добу“, 1886. год., бр. 108—109.

⁴ О овој цркви ми је само толико познато, да је славонска генерал-команда са својим извештајем од 4. септ. 1784. год. поднела дворском ратном савету план и прорачун за зидање те цркве.

⁵ Отпис дворског ратног савета од 13. септ. 1832. В. 3214, славонској генерал-команди, концедат у регистр. ц. и кр. ратног минист. у Бечу. Спреме за зидање ове цркве почеше с набавом креча од 1500 акова већ 1826. год. (Извештај шајкашког батаљона од 13. септ. 1826. V. 2611/845.).

⁶ Ваљда на дан пренесења моштију св. оца Николаја, коме је и посвећена.

⁷ Пријатељски извештај високопречасног г. протезабањског Милоша М. Пашића од 1891. године, број 368.

⁸ Извештај шајкашког батаљона од 20. окт. 1815. год. на славонску генерал-команду.

имала је свод од плетера, а стајала је на јужној обали Мале Баре и лево од уласка у село на месту, где се сада налази једна кућа породице *Локић*. Била је, као и данашња, посвећена пренесењу моштију св. првомученика архиђакона Стевана. Пошто је садашња црква подигнута, буде она стара порушена.

Саданшња црква подигнута је у времену од 1826—1828. год.⁹, и то на месту, где су пре стајале куће крајишких задруга Мише *Миркова*, Јевте *Ђурчића* и Мише *Пејина*, а и млинови Саве и Марка *Локића* и Јована *Васиљева*.¹⁰ Није још трепосана.

3. Надаљ.

И сам не знам кад је падањска прав. *парохија* основана. Али држим да је одмах, како је и село Надаљ 1801. год. насељено,¹¹ на што нас упућује и белешка г. *Шакрак-Чинића*, да се записник крштених и умрлих почео водити већ 1756. год., а венчаних 1795. год., да је дакле те записнике већ парох из Чеба овамо пренео; а још више и то, да се већ у почетку 1803. г. спомиње и падањски правосл. свештеник у лицу Годора *Ђорђевића*.¹²

По насељењу Надаља обављала се служба божја читаву годину дана у једној тричари (здање од трске), а после све до освећења данашње цркве у школи, што се од набоја подигла.

По гласу натписа на црквеном своду,

⁹ Извештај мог нашеного, тадашњег лич. капелана у Госпођинци, а садашњег снет. пар. помоћника у Ст. Бечеју, Јована *Степанова*, од 22. (10.) јан. 1890. год.

¹⁰ Заповест шајкашког батаљона од 21. априла 1823. V. 205. на падањску компанију. Спреме за зидање те цркве почете су већ 1815. год. и то с тим, да су постепено куповане цигље, креч и т. д. Место за цркву обележено је 3. јуна 1823. год. у присуству батаљонског заповедника пуковника Тимотија *Жисковића*. (Заповест шајкашког батаљона од 31. маја 1823. V. 297. на падањску компанију). Надзор при зидању цркве имали су два полира батаљонска. (Заповест шајк. батаљ. од 1. августа 1826. V. 697.)

¹¹ Насељење Надаља описао сам опширније у „Јавору“, 1887. год., бр. 21.

¹² Исказ шајк. батаљ. од 30. марта 1803. год. о свештенству шајкашког среза, у регистр. ратног минист. у Бечу, под В. 341. од 1803. год.

који дели олтар од солеје, данашња на- даљска црква почела се зидати 24. (12.) априла 1811. год., а довршена је 27. (15.) августа 1813. год.¹³ Освећена је 12. дец. (30 нов.) 1813. год., на дан св. апостола Андрије Првозваног, протом жабаљским Савом Брчићем, са више страних свештеника.¹⁴

4. Чуруг.

По протоколу крштених била је прва црква, за коју се зна, 1742. год. од плетера подигнута и као и данашња Вазнесењу Господњу посвећена. Пошто се местно становништво православно умножило, показа се потреба, да се 1773. год. сазида, на истом месту, у једном куту између Тисе и рита, у тако званом старом Чуругу, друга већа црква од тврдог материјала, која је још те исте године епископом Арсенијем *Радивојевићем* и троносана. И ова је црква била посвећена св. Вазнесењу Господњу,¹⁵ а постојала је све до пролећа 1849. год., кад је у народном покрету изгорела.¹⁶

Са обзиром на то, што је та црква од десне тиске обале, која се непрестано одрањала, од прилике само још 28m удаљена била, због чега јој дакле опасност пређаше, да ће се за мало година срушити, не беше савесно, да се та изгорела црква оправља. Општина је шта више желела, да сазида нову и већу цркву, на другом месту и у средини села. Али јој не беше могуће ту намеру одмах и остварити, јер не имаде доста потребног новца. Зидање нове — данашње — цркве могло се тек 1857. год. отпочети, пошто се набавила извесна свота новаца.¹⁷ Темељ ове нове цркве осветио

¹³ Извештај парох. звања у Надаљу од 14. (2.) јула 1891. бр. 43. протопр. звању у Жабљу.

¹⁴ Претходни извештај и налог најкашњег батаљ. од 6. дец. 1813. год. на надаљску компанију.

¹⁵ Извештај парох. звања чурушког од 8. јула (26. јуна) 1891. год., бр. 69., протопр. звању у Жабљу.

¹⁶ Претходни извештај и извештај шајк. батаљона од 2. јула 1851. V. 2157/828. на земаљску милит. команду у Темшвару, у регистр. ц. и кр. 7. корпусне команде под R. 11588.

¹⁷ Натицај за ту градњу расписан је 28. авг. 1856. год., а дражба је одржана 16. сент. те исте

је жабаљски протопресвитер Максим *Пашић* на Благовести 1857. год., а готову цркву тај исти прота 17. (5.) нов. 1861. год. Тронео ју је бачки епископ Платон *Атанацковић*, уз чинодејствовање архим. ковиљског Исидора *Коларовића*, проте *Пашића* и више других мештанских и страних свештеника, 29. (17.) маја 1862. год., на дан св. Вазнесења Господња, којем је и посвећена.¹⁸

Од јесени 1849. год., кад се разбегли народ опет повратио својим кућама, па до 1852. год. обављала се служба божја у звонику старе цркве, који је за то оправљен био; а даље и све до освећења данашње цркве, у једној соби новоподигнуте општинске школе.¹⁹

5. Бурђево.

Парохија бурђевачка није — као што то преч. г. писац „Првог извештаја епархије бачке“ мисли — око 1737. год., него много кашње, а наине тек 1800. год. насељена, као што сам ја пре неколко година по рукописним изворима описао.²⁰ Ове последње године је на сваки начин и сама прав. парохија основана, јер се и овде, као и у Надаљу, већ почетком 1803. год. Јован *Почовић* и Миша *Костић* као прав.

године. Без споредних тороња изнео је прорачун 44.247 фор. и 57 кр. сребра (дражбени записник од 16. септ. 1856. год у батаљ. екон. регистр. под V. 5268/2660. код среске управе у Тителу). Коначну потврду те дражбе добила је општина од земаљске генерал-команде у Темшвару са отписом од 2. нов. 1856. год. (Section I. Abthlg. 6. Nr. 7013., на истом месту). Са отписом од 13. окт. 1858. год. (Sect. I. Abthlg. 6. Nr. 5643.) дозволи та команда накнадно још, да се подигну две споредне мање куле на тој цркви, са прорачуном од 7052 фор. и 36½ н. аустр. вредн.; дотични уговор са подизмачем (Чуруг, 17. маја 1860.) налази се на истом месту под V. 2338. од 1860. год. По гласу коначног разрачуна износио је трошак за грађење те цркве (осим украса и намештаја) укупно 53.606 фор. и 50 н. аустр. вр. (Извештај чурушке компаније од 10. нов. 1865. бр. 1828. на истом месту под V. 4438. од 1865. год.)

¹⁸ Споменути извештај чурушког парох. звања и извештај тигелског крајњског батаљона од 8. јуна 1862. V. 1630. на земаљску генерал-команду у Темшвару, у регистр. ц. и кр. 7. корпусне команде под 8. одел. бр. 2613.

¹⁹ Споменути извештај чурушког пар. звања.

²⁰ У „Јавору“, 1887. год., бр. 19—21.

www.пароси Ђурђевачки спомињу,²¹ који су из Темерина са својим парохијанима дошли, на отуда и старије записнике крштених, умрлих и венчаних собом донели.

Неколико година после свога насељења подигли су Ђурђевчани и своју данашњу цркву, за што су добили дозволу дворског ратног савета 1805. год.²² Не зна се управо кад је ова црква довршена и ко ју је осветио, али се зна, да је 1808. год. већ постојала и да је — као што рече врховни крајишки надзорник, надвојвода *Лудвиг* —²³ била у оно доба у погледу величине и архитектуре не само најлепша прав. црква у области шајкашког батаљона, него и једна од најлепших сеоских цркава у целој славонској покрајини.²⁴

Односно подизања ове цркве имам још нешто додати, али само у намери, да би се време истога што тачније дознати могло. На основу званичних писмених извештаја, који се у бечкој ратној архиви и данас још хране, рекао сам, да је прав. црква Ђурђевачка сазидана између 1805. и 1808. год. Но пречасни г. Сима *Николић*, парох Ђурђевачки, изјављује у својем допису од 13. (1.) јула 1891., бр. 151., г. протопресвитеру жабаљском Милошу М. *Пашкићу*, да се у инвентару црквеном од 1850/51. год. налази ова примедба: „Црковъ Георгіевачка, храма сѣагѡ вознесеніа Гдїа, созидана естъ трѣдомъ и иждивеніемъ цѣлагѡ общества, лѣта Гдїа 1802 — азіе вторагѡ лѣта, по преселеніи изъ Темерина“. Даље вели г. Сима *Николић* у својем другом допису од 24. (12.) фебруара 1892., бр. 17., опет управљеном споменутом г. проти: „да је она примедба у инвентару, у погледу назидања овдашње цркве, писана руком мога покојног оца године 1850—51. Познато ће

²¹ Споменути исказ шајк. батаљ. од 30. марта 1803. год.

²² Отише истога савета од 13. маја 1805. год. В. 997/1270. на славонску генерал-команду, концепат у регистр. ратног министарства у Бечу. Прорачун је изнео 11.797 фор. и 18 кр. б. вр.

²³ У својем извештају од 20. нов. 1808. год. о путовању по славонској и банатској Крајини, на петом месту под В. 1086. од 1809. год.

²⁴ Овој Крајини припадаху тада области петроварадинске, градишканске и бројанске крајишке пуковније и шајкашког батаљона.

бити и Вама, да је он био зет покојног поп-Јована (т. ј. *Пошовића*), који је као млад свештеник дошао овамо са народом и ово место населио. Као његов зет могао је од њега и дознати, кад је црква подигнута. Судаћи по том, држим да је онај концепат у регистратури ц. и кр. ратног министарства у Бечу²⁵ погрешан.“

Услед ове пријаве преч. г. Сима *Николића* доносим с моје стране овом приликом, осим учињеног позивања на дотичну дозволу дворског ратног савета, још и извештај славонске генерал-команде у Петроварадину од 3. априла 1805. год., бр. 972 Q., на дворски ратни савет, који извештај у оригиналу од речи до речи гласи:

„Die Pläne und Überschlüge zum Baue zweyer nicht unirter Kirchen zu Gyurgievo und Villowa im Tschaikisten-Bataillon, welche die Grenz-Bau-Direction adjustirt hat und zu dessen Herstellung die besagten Gemeinden die erforderliche Barschaft vorrätbig erliegen haben, werden Einem Hochlöblichen Hofkriegsrath zur hohen Begnehmung und sohirigen Zurücksendung in Gehorsam unterbreitet“.

(„Нацрти и прорачуни за зидање две несједињене цркве у Ђурђеву и Вилову у шајкашком батаљону, које је управа крајишких грађевина приредила и за којих подизање споменуте општине потребиту готовину приправну имају, подносе се у покорности високославног дворског ратног савету ради високог одобрења и за тим повратка“.)

Као што видимо, овде је говор и о дозволи за грађење садашње цркве вилувачке, а темељ је ове цркве, као што ће се после споменути, освећен у недељу 4. августа (23. јула) 1805. год. Нека ми је само још дозвољено запитати, из каквих би разлога молили Ђурђевчани 1805. год. за дозволу, да могу зидати нову, кад би већ имали једну добру цркву, која би тада тек три године дана постојала? Држим дакле да немамо више разлога сумњати у вероватност оног концепта у регистратури ц. и кр. ратног министарства у Бечу.

²⁵ То јест онај од 15. маја 1805. год. В. 997/1270., по гласу којег је дворски ратни савет одобрио зидање Ђурђевачке цркве.

6. Ковиљ-Сентиван.

Прва позната црква сентиванска, која је, као и данашња што је, посвећена била св. великомученику Димитрију, стајала је преко пута од данашње, на месту где је сад парохијски дом.²⁶ Даље се о овој цркви ништа не зна; само је то познато, да је 1818. год., као мала и посве већ толико трошна била, да се бојало да ће се срушити. Услед тога је неопходно нужно било, да се сазида нова и већа црква. Тога ради је још те исте године учињен план и пројачун (42.000 фор. б. вр.) за нову цркву, а са цигларем Јосифом *Младетом* уговор због набаве 100.000 комада цигаља²⁷. Год. 1821. била је ова — данашња — црква и довршена.²⁸

²⁶ Допис преч. г. Стевана *Стевановића*, пароха сентиванског, од 21. (9.) јануара 1892 год., госп. протопресвитеру *Пашићу*.

²⁷ Кореспонденц-протокол економског уреда шајкашког батаљона за 1818. год.

²⁸ Споменути извештај г. пароха *Стевановића*.

(Свршиће се).

7. Вилово.

Прва позната мала црква, која је била, као и данашња што је, посвећена св. Стевану Дечанском краљу (св. Мрата), стојала је тамо, где је данас гостионица Гавре *Туцакова*. Не зна се кад је подигнута и освећена, али се по старим инвентарима зна, да је 1777. год. већ постојала. Била је од чершића сазидана, а шиндром (данчицама) покривена.²⁹

Данашња је црква подигнута 1805. и 1806. год.³⁰ Темелј јој је освећен у недељу 4. августа (23. јула) 1805. год.³¹

²⁹ Ово, а и што шта друго у погледу вилочачке цркве имам захвалити пријатељском саопштењу преч. г. пароха тамошњег Буре *Ивчића* од 3. октобра (21. септ.) 1889. год.

³⁰ По оној дозволи дворског ратног савета од 13. маја 1805. год., што је већ споменута код Ђурђевачке цркве.

³¹ По гласу једне позивнице шајкашког поручика Гавре ил. *Ченца* из Вилова од 3. авг. (22. јула) 1805. год., управљене на тадашњег настојатеља манастира ковиљског, што се и данас налази у архиви тога манастира.

НАЦРТ ЗА КАТИХЕТИЧКЕ БЕСЕДЕ.

Састављен према катихизису Православне Цркве.

Од *Јована*, епископа Смоленског.

(Наставак)

Беседа 36. Првим прошењем молимо, да би нам помогао да поживимо благочастивим животом, да се од нас и кроз нас *свети* т. ј. прославља свето име његово.

Другим молимо — да у нама не наше телесне жеље, не грех, но благодат Св. Духа царује и руководи нас добру у садашњем и блаженству у будућем животу.

Трећим молимо — да нам Бог не допусти живети и деловати по прохтевима *наше* воље, но да нам Бог помогне, да нашу вољу подчинимо светој његовој вољи, да чини с нама што је Њему по вољи, и да Му се сви људи на земљи исто тако без поговора покоравају, као што му се на небу повинују ангели.

Беседа 37. — У тумачењу четвртога казати, да је хлеб души — реч Божја, телу — све оно што је неопходно за телесни живот:

храна, одећа, пребивалиште; за свег човека — хлеб небесни: тело и крв Ис. Христа. — Реч *данес* изражује наду, да ће давши данас, дати и сутра, — и побуду, да се моли чешће.

Беседа 38. — У петом објаснити, а.) да се под именом *долговек* разумеју греси. Зашто? и ко су наши дужници? — б.) да само онда можемо молити Бога да нам опрости грехе наше и надати се опроштењу, ако сами праштамо увреде, које су нам нанесене, иначе ни ми нећемо добити опроштења.

в.) Да нам Бог не опрашта грехове, кад ми не праштамо ближњима својима, да би нас побудио на праштање увреда и к узajамној љубави, и за то, што ми, не праштајући увреде, показујемо се злима и недостојнима милости Божје.

Беседа 39. — У шестом објаснити, да се под именом „исквшеиий“ разумеју: 1.) беде, којима се код малодушних слаби уздање у Бога и вера у промисао Божји и побуђује роштање.

2.) Срећа, која по некад доводи до самоуздања и заборављања на Бога и Његов промисао.

3.) Саблазни разне врсте — за ум (самовоља, тврдоглавост и неправилна суђења о предметима вере и правила благочашћа); за вољу (свако самовољно нарушавање хришћанских обвезности, или по упорству или по лакомишљу и немару); за срце (хладњење љубави према добру; узбуђивање нечистих жеља и страсти); саблазни од стране света, тела и ђавола, која мање или више могу довести човека до пропасти; показати, да ми тим прошењем иштемо од Бога, да нас Он сачува од искушења, или кад се већ у искушењу нађемо, да нас укрепи и не да да подлегнемо.

Беседа 40. — Седмим прошењем молимо — да нас Бог избави: а) од бедâ, које могу сваког да снађу у животу овом, б.) од сваког зла у свету и в.) нарочито од злобе ђаволске.

Закључење садржи укрепење у нади нам т. ј. ми иштемо од Оца небесног за то, што нам Он, као свемогући Цар и Владика свега, све што је у истини корисно може дати, ма шта искали од Њега у славу Његова имена.

III. Учење о љубави.

Беседа 41. — У прелазу и свези са оним што је претходило може се рећи, да истинита хришћанска вера и тврда нада на Бога неопходно мора да буде засведочена љубављу и делима, која јој одговарају, јер без овог сведочанства не може се показати чврстина вере и наде. Оне ће бити без живота — мртве. Затим говорити о љубави, као основу целог нравственог закона (Мат. XXII. 37. 39. 40.); о закону Божјем, који се дели на унутрашњи и спољашњи — савест и заповеди Божје.

Беседа 42. — Разјаснити шта је то савест и да она, ако се не руководи рецју Божјом, може бити погрешна. Изнети свету обвезност за свакога: ићи по позиву савести и старати се да је доводи у склад са законом Божјим, зато, што повређеност савести не оправдава рђаво владање. Даље, говорити о хришћанској врлини,

да је она — као плод истаните вере, нравствено дејство, саобразно са хришћанском савешћу и речи Божјом. Дејства пак, противна савести и св. Писму, као преступи закона, јесу пороци или греси.

Беседа 43. — О греху урођеном и својеволном, о греху смртном, о греху због нерада, када неко не испуњава своје дужности, или не чини добра дела, а може их чинити. Таки греси могу бити врло важни према важности пропуштеног доброг дела; о гресима несмртним или опростивим (по незнању и т. д.), који међу тим исто тако вређају Бога (Притч. XV. 26.) и од намера, расположења и навика грешника могу се начинити тешкима, и за то ни по што не треба да буду остављени без пажње.

О учествовању у туђим гресима насиљем, побудама, преваром, дозволом, непажљивошћу, саблазни и т. д., о важности овог учења (Мат. XVIII. 6. 7.; Јез. 10. 17—21.). О врлини и гресима види опширније у Прав. Испов. III. д. с почетка.

Беседа 44. — О закону Божјем спољашњем, као у опште о откровењу, и на по се о откривеном закону наравственом, изложеном у 10 заповеди. Заповеди све изложити по реду, по том њихову деобу на два дела (таблице) по одношају према Богу и ближњем, као што их је поделио Исус Христос.

У првој заповеди.

Беседа 45. — 1.) Обвезност познавати Бога из читања и слушања слова Божја и учења Цркве, тако исто из чистог разума и видљивог створења.

2.) Веровати у Бога, свагда се Бога сећати, бојати се Бога, љубити га; од срца му се покоравати, прослављати га и призивати га у молитвама.

3.) Исповедати га отворено и бивати на заједничким богослужењима.

Беседа 46. — 4.) Противни су тој заповеди: неверје, јереси, расколи, очајање, својевоља, сујеверје, већа љубав према створењу, него према творцу; угађање људима и уздање у њих. И напоследку ваља показати разлику богопоштовања од поштовања ангела и светиња и да поштовање ангела и светих ту заповед не нарушава.

У другој заповеди.

Беседа 47. — 1.) Објаснити шта је идол (I. кор. VIII. 4.); зашто је грешно клањати се идолима; дати појам о св. икони и показати, како треба поштовати иконе, а да не би погрешили против 2-ге заповеди.

2.) Та заповед запређује исто тако прељубну страст, угађање трбуху, користољубље и т. д. (Кол. III. 5.; фил. III. 19.)

3.) Учи некористољубљу и дарекљивости, уздржљивости и посту, смирености и т. д.

У трећој заповеди.

Беседа 48. — 1.) Објаснити, шта значи узимати име Божје узалуд.

2.) Показати, да та заповед забрањује богохулство, роптање на Бога, исмевање Божества, расејаност у молитви, лажну клетву, непромишљене завете, нарушавање законитих завета, позивање на Бога у случајевима незнатним (Мат. V. 34. 37.).

Напоследку 3.) она учи, да се име Божје изговара с побожношћу, у важним случајевима и у законитој заклетви.

У четвртој заповеди.

Беседа 49. — 1.) Објаснити, зашто се

(Свршиће се)

заповеда субота, а зашто се сад светкује недељни дан; у кратко рећи коју о осталим празницима у православној Цркви.

Беседа 50. — 2.) Чим се ваља занимати у празничне дане; показати да се забрањује не само радња, него и грешно празновање у ненаравственим играма — неуздржавање и т. д.

У петој заповеди.

Беседа 51. — Показати 1.) да се под именом поштовања родитеља разуме: уважење, послушност, неговање и миран им живот у старости и болести, по смрти пак: помињање и испуњавање законитих заветовања њихових; тежина греха са непоштовања (Исх. XI. 16.).

Беседа 52. — 2.) Да под именом родитеља још ваља разумети све, који нам заступају место родитеља: цара и остале власти, пастире духовне, добротворе, старије по годинама.

3.) Границе послушности (Мат. X. 37.; Дела ап. IV. 19.).

Беседа 53. — Узајамне обвезе: родитеља према деци, власти према потчињенима итд. (Еф. VI. 4—9.; I. Тим. II. 1—2.; IV. 11—12; Тит. II. 1—5.; 1 Петр. V. 1—2.; Кол. IV. 1.; Јез. III. 17—21. и др.).

СА ОПЕЛА.

Самогласне стихире Јована Дамаскина.

ГЛАС I.

Која сладост земаљског живота
Са жалошћу, јадом се не меша?
Која слава постоји на земљи
Тако стално, да се не промене?
Све је овде слабије од сени,
Варљивије и од самих снова,
Смрт за тренут покоси и прими!
Но у сјају Твог образа, Спасе —
И наслади од красоте Твоје
Упокоји сад онога, ког си
Изабрао, — Ти си онај, који
Цело људство, човечанство љубиш!

ГЛАС II.

Авај, како бори нам се душа,
Кад се она растаје од тела!

О, колико тад пролева суза!
А ко ће јој милости да пружи?...
Подигнући к анђелима очи,
Једнако се, непрестано моли
И простире ка људима руке;
Али нема, ко ће јој помоћи!
За то, драга и љубазна браћо,
Помисливиши на кратко нам жиће,
Престављеном покоја и мира
Да молимо од Господа Христа
И велику милост нам за душе!

ГЛАС III.

Ништаво је све, што год је људско,
Јер по смрти то остати не ће;
Изгуби се богатство, имање,
Па ни слава у гроб се не сиде,

WWW.UNILIB.RS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Све се ово самрђу уништи!
С тог бесмртном завапијмо Христу:
Умрлога упокоји тамо,
Где је станак свију оних, који
У радости и весељу живе!

ГЛАС IV.

Где је светско, човечје пристрашће,
Где маштање привремених људи?
Где је благо, где ли сребро, злато?
Где је слугу множина и жагор?
Све пенео, све је прах и сенка!
Но приђите и кличимо сада
Бесмртном и безгрешном Цару:
Својих вечних, Господе, добара
Удостоји престављеног слугу
И смести га у Своме блаженству,
Што никада остарити не ће!

ГЛАС V.

Поменух се пророкових речи:
„Ја сам земља и пенео само!“
Те загледах и опет у гробље,
Где сам наге уочио кости
И узвикнух: ко је ово овде?
Је ли владар, или војник можда?
Је ли богат, или бедан, убог?
Да ли прав је, или грешник био?
Но, Господе! и овом Си служи
Покој међу праведним' подари!

ГЛАС VI.

Почетак ми и постанак Божја
Твориљачка заповест бејаше...
Од видљивог с невидљивим хтеде
Мене живим да учиниш, Творче,
Па од земље сатвори ми тело

У стихове сложио

И у њега бесмртну душу
Божанствено, животворно духну.
Тога ради упокоји, Христе,
Слугу овог у крајеви' оних,
Који удиљ и вечито живе —
У дивноме праведничком стану!

ГЛАС VII.

По образу и облику своме
Ти човека у почетку сазда
И у рају постави га тада,
Да над Твојим створењима влада, —
Но вражја га преварила завист,
Да од воћа забрањеног једе;
Непокорним преступником Твојих
Заповеди на тај начин поста.
За то си га осудио, Боже,
Да у земљу има да се врати,
Одакле је и узет и створен,
Те да мора просити од Тебе,
Измолити покоја и мира!

ГЛАС VIII.

Плачем, кукам, кад на самрт помишљам
И кад видим, да у гробу лежи,
Где пропада, човечја красота —
Сатворена по Божјем облику,
Нагрђена, без икакве славе,
И да нема пређашњег изгледа!
Ао, чуда! какова се тајна
И промена са нама догађа?!
Како смо се трулежу предали?
Како смо се здружили са смрђу?...
Запста нам ово све и бива,
Као што је у Светоме Писму,
По наредби милостивог Бога,
Који мира пресељеном даје.

Ив. М. Поповић.

ЛИСТАК.

БЕЛЕШКЕ.

— (Захвалница српске црквене општине у Даљу Његовој Светости српском Патријарху Георгију Бранковићу.) Српска православна црквена општина у Даљу поднела је под 20. јуном о. г. Његовој Светости, преузвишеном господину Патријарху Георгију *захвалницу на многим доброчинствима*, а нарочито на томе, што је св. Патријарх поделно општини знатну потпору за оправку св. цркве и

парохијалног дома, и што је о свом трошку оправно и украсио светињу општине даљске — храм пресвете Богородице у планини на „Водици“. Српска црквена општина даљска изриче Његовој Светости највећу синовљу благодарност на указаној помоћи и доброчинству. Захвалницу саму, коју нам је општина даљска ради обнародовања послала, не смо могли због скученог простора у целини саопштити.

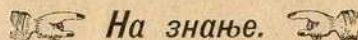
— (У сједици епарх. Админ. Одбора горњо-

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

карловачког) држаној у Гомирју 1. јула 1893. ријешено је између осталих предмета ово: Нарешен је избор новог ц. о. заступства за Свиницу. — Одобрен је прирез од 20% по порезној форинти за ц. о. Војинић, док не приправе довољне главнице за грађење парох. стана и узгредних зграда. — Ц. о. Јасеновачка позвата, да поднесе нужне исправе у погледу продаје земљишта „ограде с воћњаком“. — Ц. о. примишљанској наложено, да накнади легат Анђелије Девића, који је бивши предсједник утрошио у повратак цркве. — Препоручено неколико ц. о. молбеница за потпору из земаљ. средстава. — Нарешен је избор новог ц. о. заступства за Моравице, и за Вукошевац. — Одобрен је уговор између јереја П. Г. и ц. о. Ј. гледе станарине, пошто тамо нема парох. стана. — Позвана ц. о. петровоселска, да се изјасни, откуд мисли накнадити своту од 568 фор. 22 повч., коју жели избрисати из тражбина на г. П. Ш. — Потврђено је новоизабрано ц. о. заступство за д. Будачки. — Позван је бивши предсједник ц. о. драготињске, да заврши рачуне ц. општинске за вријеме своје управе. — Ствар о креирању парохије у Крњак остављена је *in suspensio* до општега арондирања парохија ове Дијецезе на срп. нар. цркв. Сабору. — Извијештене ц. општине — огулинска, лучанска и црква у Отоку, да им је пок. Емилија Гостовића завјештала свакој по 100 фор. а огулинској 200 фор. — Дозвољена куповина посједа задруге Вукобратовића кбр. 33. за ц. о. Дебело Брдо. — Саопштени вис. Влади новчани извори, из којих ц. о. моравичка кани градити нову цркву. — Изречена захвалност Србима из Гомирја, који су са рада из Америке послали своту од 606 фор. за поленшање цркве гомирске. — Није примљен легат Петре Корас од 70 фор. са обвезом за годишњи пурастос. — Нарешена је истрага у ц. о. лапачкој због неких перада. — Издати су рачуни ц. о. карловачке и моравичке на ревизију. — Дозвољено је за Штикаду организовање засебне црквене општине. — Гледе грађе парох. стана у Јасенку и цркве у Туку позван је управни одбор јасеначки на изјашњење. — Дозвољена је куповина Шницерова посједа за ц. о. тремушњачку — под неким условима. — Повјерено

је члану Д. Л. да уреди неке ствари у ц. о. јошанској. — Препоручена је Сабор. Одбору молба ц. о. моравичке ради потпоре из јерарх. фонда. — Забрањено ц. општинама мијењати сврхе појединим ц. о. главницама. — Ријешено — од сад не примати легата за парастос мањег од 150 фор. — Поверено је двојници чланова проучење оферта осигуравајућег друштва „Franco Hongroise“ ради осигуравања цркв. општинских зграда у овој Дијецези.
К.

— (Књижевни одбор „Матице српске“) држао је своју седницу 10. (22.) августа о. г., у којој је ово решено: По оцени члана дра Милана Савића одбијена су ова позоришна дела: „*Два весела*“, комедија од пок. Милутина Ј. Илића, и „*Ситовац*“, позоришна игра у шест чинова, написао Димитрије Радовић, а за позорицу удесио Живан Л. Пејић. — На основу оцене члана Јована Грчића нису примљени ови списи: „*Рич де Талер, гроф од Нице*“, трагедија у 3 чина, од Андрије Спасића, и „*Први април*“, шаллива игра у 1 чину, од непознатог писца. — Према оцени Јована Грчића нису примљене песме: „*Низини* — *висини*“ од непознатог песника. — Према оцени члана Милана А. Јовановића одбијена је расправа: „*О избору или постављању српског иеџког архиепископа*“ од дра Милана Димитријевића. — Прегледане су сведочење и решаване молбенице питомца разних стипендијских заклада под управом матичином. — Расписани су стечајеви на упражњена стипендијска места из ових стипендијских заклада, и то: 1.) на једно стипендијско место из закладе Гавре Романовића за слушаоце сликарске или вајарске уметности, са годишњом стипендијом од 300 фор.; — 2.) на једно стипендијско место из закладе Нестора Димитријевића за ученике ниже гимназије, са годишњом стипендијом од 150 фор.; — и 3.) на два стипендијска места из закладе Петра Костића. Стипендија Костићева износи: за ученике основних школа 200 ф., за ученике ниже гимназије 250 фор., за слушаоце горње гимназије и богословије 300 фор., а за слушаоце правних, медицинских и философских наука 400 фор. — Рок овим стечајевима траје до 1. (13.) септембра о. г.

Издавање, администрацију и експедицију „Српског Сиона“ од данашњег броја примила је „Српска Манастирска Штампарија“.

ОГЛАСИ.

НАТЈЕЧАЈ.

152 1—3

Доле потписана општина тражи за своју вјероисповједну српско-православну народну основну школу у Доњем-Вакуфу на упражњено мјесто *учитеља* (котар Вугојно). Годишња је плата учитељу 500 форинти, словом пет стотина форинти, уз то стан и огријев. Натјецатељ има доказати,

да је Србин православне вјере и да је свршио српску учитељску школу или богословију.

Првенство имају учитељи, који су поред наведеног још и коју годину учитељевали на српским православним школама.

Учитељу ће спадати у дужност, да поред школске наставе повјерену му дјечицу учи и

црквеном појању, с којима ће обвез. и бити пје-
вати у цркви при свима богослужењима, уз то
још бити перовођа у црквено-школским одборским
сједницама.

Молбе са документима шаљу се на потпи-
сану општину најдаље до конца августа ове го-
дине по старом календару.

*Српско-правосл. црквено-школска општина,
у Доњем Вакуфу.*

Предеједник:
Јован Обрадовић,
свештеник.

СТЕЧАЈ. 151 1—3

Овим се расписује стечај на упражњено
учитељско место у Чобанцу (Csobánka, Pest me-
gye, и. posta: Pomáz).

Плата је учитељска: 340 фор. годишње, за
пофторну школу 40 фор., слободан стан, $\frac{3}{4}$ јутра
ораће земље, 2 хвата дрва и штоларни приход
крај свештеника до 15 фор. годишње.

Молитељи имају своје са сведоџбама о учи-
тељској способности инструисане молбенице пот-
писаном најдаље до 10. септембра о. г. поднети.

*Из седнице српско-православне црквене оп-
штине у Чобанцу.*

Димитрије Милошевић,
парох и председник.

К 250/269. **Е Д И К Т.** 145 1—3

У бракоразводној парници Емилије Кеслер
рођ. Ђукић из Баје против Јована Кеслера, који
је незнао куд у свет отумарио — овим се исти
Јован Кеслер позива, да у року од 90 дана кон-
систоорији овој или лично предстане, или место
пребивања свог пријави, пошто ће се иначе пар-
ница ова и без њега окончасти.

Из седнице консисторије бачке, у Новом
Саду 16. (28.) јуна 1893.

Консисторија бачка.

СТЕЧАЈ. 150 1—3

Ради попуњења *учитељскога места у Шум-
берку*, овим се расписује стечај.

Плата је у готовом новцу 340 фор., за пе-
ровођство 10 ф., 6 хвата тврдих дрва за своју
и школску потребу, од великог укопа 50 повч.
а од малог 25 повч., $1\frac{1}{2}$ ланац ораће земље, на
коју сам порез плаћа, и слободан стан са 2
собе, кујном, подрумом и банштом.

Учитељу у дужност спада све законом про-
писане предмете предавати, у цркви појати и
децу у пјенију обучавати и пофторну школу
обдржавати. Рок је до 5. септембра, кад ће се
и избор обавити.

Из седнице цркв. школског одбора у Шум-
берку (Барања) 1. августа 1893. држане.

Стеван Андрејевић,
цркв.-школ. председник:

СТЕЧАЈ. 142 1—1

На темељу одлуке главне скупштине српске
православне цркв. општине фелдвареке од 18. (30.)
јула о. г. бр. 11. и односно закључка црквеног
одбора од 1. (13.) августа о. г. бр. 92. овим се
отвара стечај на место *појца* при св. преобра-
женској цркви у месту.

Плата му је годишња у готовом новцу 200
фор. а. вр. и од сваког укопа где позван буде
50 повч. а. вр.

Дужност му је: леву певницу држати, т. ј.
ту сваке недеље и празника на вечерњу, јутрењу
и служби све појати. Тако и о ускршњем посту
дужан је на пребеосвећеним литургијама, о бде-
ницама и у опште о свима часовима и иначе леву
певницу држати и ту све појати.

Рок стечају траје до конца августа мес. о. г.
Ко жели ово место добити, ваља способност
своју нужним исправама да докаже; лично да се
прикаже и у цркви да поји.

Изабрани бира се за сад само на једну го-
дину дана.

У *Фелдварцу* 1. (13.) августа 1893.

Црквени одбор.

СТЕЧАЈ. 148 1—1

Из етипендијске закладе *баронице Еуфимије
Јосифке у Старом Бечеју* отвара се стечај на
једно место за слушаоце *ниже гимназије или
реалке, грађанске, трговачке и занатлијске шко-
ле*. Слушалац занатлијски мора бити оспособљен,
да изучава занатлијско-цртачку школу или тех-
полошки музеум, а треба да је од зидарске, сто-
ларске или тесачке (дунђерске) струке.

Ова етипендија износи *250 форината* (500
круна) годишње. Рок искању траје до 1. (13.)
септембра о. г. а само ће се оне молбе узети
у обзир, које дотле стигну.

Молиоци треба да приложе уз молбу ове
пеправе: 1. *крштеницу*, за доказ да су Срби
православне вере; 2. *школску сведоџбу* од по-
следњег течаја; 3. *лекарску сведоџбу* о здрављу;
4. *сведоџбу сиромашног стања*, као и о моралном
владању.

Питомци морају слушати изабрану струку
на јавним заводима у земљама св. Стеванове
круне. По закладном уставу и вољи основачнице
првенство на етипендију имају они, који су
родом из Старог Бечеја, ако им је општа оцена
бар добра. И тек ако ових не буде, онда — по
реду способности — долазе у обзир и други
православни Срби, а из земаља угарске круне.

Ни један питомац не сме у исто време
уживати још коју етипендију.

Из црквено-одборске седнице српске право-
славне општине у *Старом Бечеју* 7. (19.) ав-
густа 1893.

Јован Михајловић,
перовођа.

Ђорђе Петковић,
потпредседник.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ШКОЛСКА ОБЈАВА. 147 1—2

У српској учитељској школи Сомборској за почеће се школска 1893/4. година 1. Септембра. Примање ученика биће 1—3. Септембра од 9 до 12 часова пре и од 3—5 часова после подне. Понављање испита бити ће 31. Августа. У смислу наредбе високосл. Школског Савета течај школски, за оне приправнике и приправнице, који од сада ступају у учитељску школу, траје четири године.

У учитељску школу примају се:

а) за приправнике младићи православне вере, здрави телом и душом, смерни и благе нарави, који су петнаесту годину навршили и четврти гимназијални, четврти реални или четврти разред грађанске школе бар с довољним успехом свршили;

б) за приправнице примају се Српкиње православне вере, које су четрнаесту годину живота навршиле и IV. разред српске више девојачке школе с добрим успехом свршиле, а при том су здраве и примерног моралног владања.

Једни и друге имају пријамни испит из славенског читања, молитава, из рачуна и малог црквеног појања овде с добрим успехом положити. — Ученици и ученице из школа, где се не учи српски језик, полажу још пријамни испит из срп. језика, а они који немају оцену из мађарског језика, показати имају да знају мађарски читати.

Сваки, који у овај завод ступити жели, дужан је са собом донети крштено писмо, лекарску сведоцбу о добром здрављу и сведоцбу о свршеним горенаведеним или вишим школским разредима.

Они, који су пре једне или више година школу оставили, морају донети са собом сведоцбу свога пароха о моралном и религиозном владању свом.

Женске имају још неизоставно донети писмену изјаву својих родитеља, или добротвора, да ће их они за време учења у овом заводу издржавати, а уз ту изјаву мора бити и потврђење местне политичне власти, да су дотични допета у стању своју обвезу испунити.

Стан и храна само се у приватним кућама са знањем и одобрењем управитељевим, или по препоруци овога, погодити може.

У Сомбору, 8. Августа 1893.

Н. Ђ. Вукићевић,

српске учитељске школе Сомборске управитељ.

К 380/319.

СТЕЧАЈ.

146 1—3

Расписује се стечај на парохију V. класе у *Ђурђецу*. — Компетенти имају инструиране молбе своје 12. (24.) септембра 1893. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице конзисторије бачке, у Новом Саду 28. јула (9. авг.) 1893.

Конзисторија бачка.

СТЕЧАЈ.

149 1—3

Пошто гђца Ана Поповићева, овдашња учитељица, од слав. епарх. школ. Одбора потврђена није, то се на основу закључка овоместног црквено-школног одбора отвара стечај на једно *учитељско место*, с којим је скончана плаћа од 360 фор., слободним станом од једне собе, шпајза, штале и велике баните а уз то још и зимски огрев т. ј. сламе колико треба за школу и учитељичин стан.

Изабрана учитељица предаваће у оним разредима, које јој овоместни црквено-школни одбор додели; а уз гореозначену плаћу дужна ће бити и пофторну школу држати.

Компетенткиње, које ово место заузети желе, имају своје молбенице са нужним документима до 5. (17.) септембра о. г. црквено-школском одбору поднети — ког ће се дана и избор обавити.

Примећује се, да ће изабрана учитељица кроз једну годину дана у својству привремене учитељице служити а по томе од овоместног црквено-школног одбора — ради потврде — слав. епарх. школ. одбору препоручена бити.

Из седнице црквено-школног одбора у *Товаришеву*, 4. (16.) јула 1893. држане.

Црквено-школни одбор.

К 275/260.

ЕДИКТ.

144 1—3

У бракоразводној парници Катице Влаховић рођ. Ранисављевић из Чуруга, против Сава Влаховића, који је незнано куд у свет отумарио — овим се исти Сава Влаховић позива, да у року од 90 дана конзисторији овој или лично предстане или место свога пребивања пријави, пошто ће се иначе парница и без њега окончати.

Из седнице конзисторије бачке, у Новом Саду 16. (28.) јуна 1893.

Конзисторија бачка.

СТЕЧАЈ.

112 4—6

Ради попуњења упражњеног *учитељског места у Иванди*, расписује се стечај.

Плата је годишња 360 фор. а. вр., и 40 ф. а. вр. за пофторну школу; два хвата тврдих дрва, 5 фор. а. вр. годишњег паушала; слободан здрав стан са две собе, с кујном, шпајзом, шталом и пространим бантом; од погребца где позван буде 50 новч.

Комитовати могу само они, који су учитељску школу у Сомбору свршили.

Рок је до 15. августа кад ће се и избор обавити.

Молбенице имају дотични компетенти долепотписаном послати.

Из седнице цркв. школског одбора, држане у *Иванди* 4. јула 1893. (где је и пошта).

Ђурица Милованов,
председник.

Е. Но 528. ex 1893/К. 867.

139 2—3

СТЕЧАЈ.

На једно упражњено етиендијско место у заклади шок. Петра Божића од годишњих 105 ф. овим се raspишује стечај.

Стеченици имају доказати:

1.) да су Срби правосл. вере;

2.) да су сиромашног стања;

3.) да су последњу школку годину с' врло добрим успехом свршили, и

4.) да су душевно и телесно потпуно здрави.

Примећује се, да у смислу основног писма за питомце могу изабрани бити само они, који су из тамшварске епархије, а међу овима, поред иначе једнаке квалификације, имају првенство они, који су у Араду, у месту рођења шок. заштатеља Петра Божића рођени.

Молбенице имају се до 24. августа о. г. потписаној консисторији поднети.

Из конс. седнице, држане у Тамшвару 27. јулија 1893 год.

Епарх. консисторија тамшварска.

СТЕЧАЈ.

141 2—3

Распишује се стечај на једно, смрћу упражњено учитељско место у Черевцију на срп. вероисп. школи.

Годишња је плата 350 фор., за пофторну школу 40 ф., за школку послугу 20 ф., $2\frac{3}{4}$ јутара панњачке земље, на коју учитељ плаћа порез; 6 хвати дрва за грејање учитељског стана и школе и слободан стан; од укопа 50 п.

Изабраном учитељу спадаће у дужност од скупштине додељена му два разреда у законом прописаним предметима настављати, држати пофторну школу и при сваком богослужењу у цркви појати.

При избору имаће првенство они, који се буду општини лично представили и у цркви појали. Рок стечаја траје до 1. септембра т. г.

Молбенице са нужним прилозима имају се до означеног рока поднети потписаном председништву.

У Черевцију 2-ог августа 1893 год.

Никола Ђорђевић

Ђока Савић

учитељ и перовођа.

председник кркв. општине.

ЕДИКТ.

134 2—3

Услед бракоразводне молбе Јулке Томашевић из Ердевика против отсутног јој супруга Алексе Томашевића овамо поднесене — настојећим се позива речени Алекса, да у року од 6 месеци, рачунајући од првог увршења едикта овог у новине, Консисторији овој или сам лично предстане или место пребивања свог обзнани, пошто ће иначе против њега поведена бракоразводна парница и без њега окончати се.

Из седнице Архид. Консисторије у Карловци б. (18.) јула 1893 држане.

Архидијецезална Консисторија.

СТЕЧАЈ.

135 2—3

На ново установљеном српском вероисповедном забавишту, распишује се стечај на место забавиље. Плата је 300 ф. а вр., слободан стан и огрев. Забавиља мора бити Српкиња православне вере, и ако већ испит за забавиљу имала неби, дужна ће бити иети за две године положити. Изабрана забавиља имаће по потреби и своју помагачицу.

Рок стечају траје до 28. августа (9. септ.) 1893 год.

Из седнице шк. одбора, држане у Турци 23. јула 1893.

Јован П. Петровић,

перовођа шк. одбора.

Богољуб Јојкић,

председник шк. одбора.

ЕДИКТ.

133 2—3

Услед бракоразводне молбе Младена Радоњића из Јаска против отсутне супруге му Милеве овамо поднесене — настојећим се позива речена Милева, да у року од 6 месеци, рачунајући од првог увршења едикта овог у новине, консисторији овој или сама лично предстане, или место пребивања свога обзнани, пошто ће иначе против ње поведена бракоразводна парница и без ње окончати се.

Из седнице Архид. Консисторије у Карловци б. (18.) јула 1893 држане.

Архидијецезална Консисторија.

ГИМНАЗИЈСКА ОБЈАВА. 143 1—1

Школ. год. 1893/4. почеће се овде 1. септембра 1893. по новом, 29. 30. и 31. августа уписиваће се ученици, полагаће пријамне и поправне испите.

Првошколци морају доказати крштеним писмом, да су навршили 10 година, а сведоцбom школкем, да су свршили са успехом IV. основни разред: сви остали ученици примаће се на темељу сведоцбе последњег течаја или пријамног испита.

Сваки ученик платиће при уписивању за I. течај 6 фор. школарине, 1 фор. на књижницу; за II. течај опет 6 фор. и то у почетку II. семестра. Уписнину 2 фор. 10 п. плаћају само нови ученици.

Школарине могу бити опростени само допета сиромашни ученици, похвалнога владања и који немају ни једне оцене довољне.

Молбенице са школ. сведоцбom и сиромаштва подносе се патронату преко директора до конца новембра. Првошколцима не опрашта се школарина за I. течај.

Родитељи или њихови заменици настаниће синове своје у договору са директором.

У Карловцима, 18. августа 1893.

Управа

српске вел. гимназије у Срем. Карловцима.

СТЕЧАЈ.

132 3—3

На основу палоба ел. Епарх. Школ. Одбора у Тамшвару из седнице од 27. маја т. г. бр. 119. ЕШО. а по решењу местне срп. прав. цркв. школске скупштине бр. 12. Ц. С. расписује се стечај на једно учитељско и једно учитељничко место у Карлову.

Плата је учитељу годишње 500 фор. а учитељици 400 фор., уз то обојима по 2 хвата сламе за огрев, а за школе колико нужно буде; по 5 фор. годишње у име писаћег прибора. У име станарине, донде, док им се прописани станови не подигну, — свакоме по 70 фор. годишње.

Изабрани учитељ и учитељица биће дужни делати у оним разредима, које им местни Школски Одбор додели.

Учитељу спада у дужност недељним и празничним данима у цркви при св. богослужењу појати, а учитељици у својим разредима женски ручни рад предавати.

Компетенти имају доказати, да су учитељску школу у Сомбору свршили и да су оспособљени из мађарског језика.

Рок пријаве је до 29. Августа т. г. по ст.

У Карлову (Gorontál megye) 18. јула 1893. г.

М. Ст. Васић,
перовођа.

Аркадија Паић,
председник Шк. Одбора.

Српским гимназистама! 136 3—3

Кадар сам збринути се за 10 ђака за бесплатан ручак и вечеру у овданим најпрвим хотелима, за годину 1893/4, који би полазили овђе у Фијуми било хрватску или мађарску гимназију.

Првенство ће имати синови горњо-карловачке Дијецезе.

Ово мјесто може получити и онај, који какву малу стипендију ужива.

Ко жели получити ово мјесто, нужно је да мени пошаље ове доказе:

1. Да је Србин православне вјере;
2. Овјеровљен по тамошњем пароху преписе свједочења и владања;
3. Да је ревно у цркву полазио и знаде по нешто пјенија црквоног;
4. Да је здрав.

Молбенице на мене слати до 20. авг. о. г. по римеком.

На Ријеци (Фијуми) дне 24. јулија 1893.

Пеко Милошев.

Е Но 493. ex 1893/К. бр. 500.

140 2—3

СТЕЧАЈ.

На *парохијско* место у Наблаку, са којим је поред свештеничке плате скопчано уживање парох. сесије од 47 јутара и 963¹/₄ фати ораће земље.

Компетенти имају своје молбенице путем предпостављених својих власти до 15. септембра о. г. потписаној консисторији поднети.

Из консист. седнице, држане у Тамшвару 27. јулија 1893 год.

Епарх. консисторија тамшварска.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА

израђује по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонично удешена звона, са гаранцијом на више година. Такође прима горња звоноливница стара пукнута звона на преливање.

Особито препоручује своја произведена и одливована

ПАТЕНТИРАНА ЗВОНА,

која имају дуго трајан, снажан и дубоки звук. Једно овако звон од 300 кила одијелени се са звуком од других од 400 кила.

Даље стубове за звона од гвожђа, солидна и врло лепа; звона или шоље за сатове од метала

као и све друге предмете од месинга и метала што у ову групу спадају по најумеренијој цени.

Звона у тежини од 100 килограма на ниш, као и врло добре шмркове за локомотиве, баште и за руке могу се на стоваришту увек готових добити

Поруџбине израђује брзо и тачно

АНТОН НОВОТНИ,
Тамшвар, Фабрика.

137 2—6

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претилату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Српској Манастирској Штампарији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Нови Сад. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Издање и штампана: Српске Манастирске Штампарије у Новом Саду.